

Abonnement pour un an

250 piastres

Adresse :

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XIXème ANNÉE

1 Mai 1924 — No 165

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعه

آبونمان : سنه لکى [۲۴ نسخه]

داخل ایچون ۲ ، خارج ایچون

۲ یچق ایرادر .

اداره خانه سی

جفال اوغلانده « اجتهاد شوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

اون طقوزنجی سنه

نومرو ۱۶۵-۱ مایس ۱۹۲۴

بش یوز بویوک صحیفه یی اشغال ایدن اثر ، برمدخل ایله
اوج کتاب یعنی بادن ، برده نتیجه دن متشکله .

مؤلف مدخلده (فعلیاتك اثباتكار قوتی) سرلوحه سیله
اثر ك مقصده یی و عمومی خطری تلیخیص ایتكده در . اورادن
آكلپورزكه بوجلدی تشكیل ایدن بوتون مواد ، (ایش دارا
لفنونی) غنوانیله (شارلوروا) ده طویلایتمش اولان تدریسات فنیه
مؤسساتك خلاصه فعالیت ، صنایعی و مساهی بر محیط ایچنده یکن
اون سنه ك مساهی و تجارتك طادتا برضبطنامه سیدر . اثر ك غایه سی
حقننده مؤلف شوسه طرلری لازیمور : « بوجلد ایچننده عرض
اولان مسائل ، اكر عمله ك تربیه فنیه سی اساساتك داها
معقول مبادی یاسنادینه ، مؤسسات صنایعیه ك تربید فوایدینه ،

برایش دارالفنونی

مؤلفی : اومه ر یوز Omer Buyse

علوم اقتصادیه دوقتوری ، شارلوروا ایش دارالفنونی مدیری

طبعی : ۱۹۱۳ ، پارس

ایضی دارالفنونی عبدالله جودت بك استادیه زك كتیخانه سنده
زیارت ایتدم . بومظم ونفیس اثر ، دوقتوره ، مؤلفك تاقین
حرمت ایدن بر فطوغرافی و بر مکتوبی ایله برلکده ، کونده ریلشدی .
هر خرده شیبایی و کز اوایلایان قیحتی بر مشهر کی ، اوزلو

Une vieille

(Une femme jadis belle observait ses traits
Dont le temps cruel fit un amas de ruines,
En flétrissant leurs teints et leurs grâces divines
An miroir, confident muet de ses secrets,

(Elle cherchait en vain les cheveux blonds dorés,
La bouche aux dents de perle entre les lèvres fines,
Et le nez si charmant et ses roses narines;
Ils étaient tous, hélas, changés et délabrés.

(Une goutte de pleurs coulant, de ride en ride,
Tomba par terre ainsi qu'un diamant liquide;
Une autre bleuissait dans le coin de l'œil creux

(Dont la pupille morne au fond de son orbite
Palpitait et brillait sous la larme subite,
Comme un reflet mouvant dans un puits ténébreux.

E. Hazim

دینم

معبودم فضیلت فکری ؛ نمازم
سومکدر مرجانی حاجز ، مقدر ؛
قبلهم نهایتسز فضا ، ییلدیزلر ،
تسبیحك آلتون دانه لریدر .

۲۷ تموز ۱۹۱۹ اجتهاد نوی

عبداللہ جووت

حرف و صنایع وسائط اجرائیه سنك اصلاحنه یاردم

ایده رسه مقصدیه ز آله ایدیش اولاجقدر .

مقدمه ده بومقصدی نتیجه ایدن اساسلی فکرلر

وار : مساوی شرائط ایچنده برینك ایکی ساعتده

یایدی ایشی بر ساعتده اكمال ایده بیلن هر فرد ؛

اوتكهنه نسبتله مضاعف بر قیمت اجتماعیه

صاحبدر . شوالده هر هانکی صنعت و مسلكده اولورسه اولسون

فردلك قدرقلرندن تصرف ایتك و بوقدرتلی اك زیاده مقید بر

شكده استعمال ایده بیامك عصر حاضر ك اك مهم بر مسئله

اقتصادیه و اجتماعیه سیدر .

عمله احتیاجاتك چوقالما ، سند بقالرك اجر تلی حقننده متمادی

مجادله ده بولونعاسی ، واردات دولتك ضرورت تربیدنن متولد

تكالیفك داها برچوق مالی عاملرك مداخله ده بولنمای کیتدكجه

استحصال اجرتی تربید و تتمتع حصه سی تحدید ایتكده در .

ایش ساحه سنده رتابلره ، غلوب اولماق و زمانك کیتدكجه آرتان

بهرانلرینه رغماً مظفر چققی ایچون اك كوچوك یاشلردن اعتباراً

چو جوقلره صنعت تربیه یی ویرمك ، آلاتی ، وساطتی ، اصولاری

اولرله الفت ایده جك آلرله برلکده اصلاح ایتك و نهایت پاترو-

نرله عمله یی صنایعی و مسلكی تربیه و تکمیل چاره لری اطار افنده

کتابلر كده هر صحیفه سنده دماغی سوروكله یی بر قدرت واردر .
(برایش دارالفنونی) اوله صحیفه لری چوریلکله ختم ایدیلایله
جك برجلد دكلی . بواطمناسزلنهی تشخیص ایدن دوقتور ، اثری
بكا اواره ایتك لطفنده بولوندی . بنده شفا بولان مراقدن دولایی
سوكلی (اجتهاد) ه شوسه طرلره بر دین شکران اوددمه یه
چالیشورم :

اول امرده اثر ك قاپاق صحیفه سنده (غلادستون) ك برسوزی
نظر دققی جلب ایدیور : « برایش ؛ بیک دلیلن اوستوندر .
بومثل بزم باشلر بزمده ضرب ایدیلک لایق کی کورونور . کزچه
بزمده « بر مصیبت بیک نصیحتدن اولادر . « دیورز اما سرده
فلندرلك اولونجه مصیبتلری ده نصیحت کی هیجانسز تلقی ممکن
والآن ایش ساحه سنده قولیاته صایانماسز بوکا دلایلدره مع مانیه
بز کتابدن آیریلایلم :

محرر، جاهل، برعه ايله شعورسز ايله چالیشان برساميک
فرقلرنی، تجربه و تطبیقاندن چیقان قوتلی مثالرله اثبات ایچون
صحیفه لر تخصیص ایدیور .

بیم بوبال ایچنده بزم ایچون اک شایان دقت ظن ایتدیکم
بحث شود: عجباً عمومی تربیه و تحصیلک حرفت و صنعت تربیه سندن
حصه سی نه اولمایدیر ؟

بوتون صنعتلر، هر عمله ایچون کیتدیجه داها فضله قابلیت
مهارت، وقوف و انطباق ایستیور . و بوتون نظر دفته آلینجه
تربیه عمومی ده صنعتک حصه سی همه حال تزید و تقویه ایتک
ضرورتی ثابت اولیور . ملترل آراسنده کی مناسباتک پک زیاده
چوغلما سی، مبادله ابدین اشیاده یاواش یاواش برو حدت حصوله
کله سی، بوده مماثل اصوللرک و بالقیجه عینی تربیه صنایعک قبولی
ایجاب ایتدیور . بوندن دولاییدرله بوبوک صنعت مملکتلرینک
پک چوخی عمومی و مجبوری تحصیله ضمیمه ایتکی، اوج ویا دزت
سنه لک متمم صنعت صنایعک مجبوری اصولی اتخاذ ایتلشدیر .

بلقیقاده آلتی سنه لک، فرانسه، هولاندا، انگلتره و بیدی
سنه لک، آمریقادن سکر سنه لک ابتدائی تحصیلدن صوکره متمم
و مجبوری صنعت صنایعک موجود کلسده المایاده مجبوری اولان
سکر سنه لک ابتدائی تحصیلی متعاقب اوج ویا دزت سنه لک متمم
تحصیل ده کذلک مجبوریدر و بوتونکله مجبوری تحصیل مدتی ۱۶ ویا
اون ایتکی سنه یه بالغ اولور .

اسویچره نک باشایجه قانونلرنده ۸ سنه لک مجبوری ابتدائی
تحصیلدن صوکره وسطی ۴ سنه مسلکی تحصیل مجبوری قبول
ایدیلش یعنی عموم مجبوری تحصیل مدتی ۱۲ سنه یه ابلاغ ایدیلشدیر .
مجارستانده ۶ سنه لک مجبوری تحصیل ابتدائی تک اکلانی متعاقب
۴ سنه لک متمم تحصیل مسلکی کلیرسه مجبوری تحصیل مدتی ۱۰
سنه دن عبارت دیمکدر . کرک ابتدائی تحصیلده کی آری سیستملرک
کرک متمم صنعت و مسلک تحصیلک مختلف ماکتبلرده کی اشکالک
کفایده موضوع بحث تفصیلاتی مع الاسف بو مقاله ده خلاصه
بیله ایدیلر . ال ایشرینک مکتبلر مزده نه صورتله ترویج و
تطبیق ایدیلر سی لازم کله جکی، متمم حرفت و صنعت صنایعک نه
کیی احتیاجلرله تأسیس ایدیلر جکی کی اساسی مسئله لر حقنده
تنور ایتک ایستیلر بو اثری بالمخاصه مطالعه اتمه لیدرل .

چو جو قورک و صراحتلرک مختلف مسلکلر دما کی قابلیت لرخی تعیین
ایده بیله ایچون بیله بلجک تجاری احتوائدن فصل ایلر ابتدائی
تحصیلک عمومی مکتبلرده کی ال ایشرینک صنعت تربیه سندن کی
حصه سنک درجه سنه طائ اولان فصل دخی بزم ایچون فوق الماده
شایان دقت اولماق لازم کایر

داها زیاده عمومی ماهیتده کی معلوماتی احتوا ایدن ۱۰۶ صفحه لک
برنجی کتابدن صوکره مؤلف ایکنجی کتابی ایش دارالفنونک
وظائف، خدماتی، تشکیلاتی حقنده کی تفصیلاته، اوچنجی کتابی ده
حرف و صنایعک تعریفه و خدمتنه تخصیص ایتکده در
بوتفصیلاتدن اگلاشیلور، که ایش دارالفنونی اوروپانک
برجوقی شهرلرنده موجود اولان حرف و صنایع مکتبلری ایلر

طوبایله رقی و مدنیتک مشترک اترینه یکی برچرا حاضر لاق
ضروریدر .

کورولورورکه اثرک مدخلنده موضوع بحث اولان اندیشه لر
(صنایع جسمیه) نک ایتزی بیله بولونمایان مملکتدن ایچون ،
ظن ایدرم، هنوز محسوس بیله دکلدیر . مع مافیله بو حال کتایک
بزم ایچون فوق الماده ارشادکار اولماسنه مانع اولاماز .

برنجی باب یاخود کتاب، عمله تدریسات فنییه سی، تحصیل
و تربیه عمومی نه صنعت و مسلکدن حصه سی حقنده کی افکار اساسیه یه
تخصیص اولوتشدیر . (اومهر بوز) اول امرده اون سنه لک
تجاربیدن صوکره ساحه فمالیق اولان ایش دارالفنونک معظم
مؤسسای حقنده بر فکر و بریور .

ایش دارالفنونی، بلقیقانه ک (هه نو) ولایتی داخلنده
(شارلوروا) شهری جوارنده در . بورای دنیاده مؤسسای
صنایعک، صنایع جسمیه نک و عمله مقدارینک اک زیاده تکاتف
بولوندیقی بر ساحه دو .

سمای قیویله جلی سیاه و بیاض دومانلرله متمادی اورتولو
اولان کومور، چلیک و جام فابریقلرله دولو بو صنعت و مدنیت
اولکاسنک منظره اعظمی قلبه حرمت و هیبت تلقین ایدرم .

۱۹۰۲ ده دنیاده ایلک دفعه اولقی اوزره قورولان
(ایش دارالفنونی) تمامیه محظنک احتیاجاتندن دوغان بر
مؤسسه در و وظیفه اساسیه سی شواوچ ماده ده خلاصه ایدیلر بیلیر :
۱ — عمله کتله سنک فی [آلی] حتی تأمین ایتک ،

۲ — صنایع و مسلکی تدریس مه تود و سیسته ملری
مکمللشدیرمک ،

۳ — مسلکی بیلگیلرله ، فنی تجدیدلرک صنایع ممللری
آراسنده و متوسط طبقه ده انتشارینه دلالت ایتک .

۱۹۱۳ - ۱۹۱۴ سنه درسیه سی ظرفنده مختلف تسمیلرده کی
تدریساتی منتظماً تعقیب ایدن طلبه نک مقداری ۲۷۰۲ کیشی یه
بالغ اولوب هر هانکی تجدید صنایع یه ویا تجربی مباحثه متعلق
اولاراق آجیلان موقت و اجرتلی قورله ۱۹۱۴ سنه سی ظرفنده
۵۰۰ کیشی قید ایدیلشدیر . بوضورله ایش دارالفنونی اوزره سنده
بولوندیگی کثیف صنعتکار و عمله کتله سی ایچون معنوی و مادی
بوتون وساططله حقیقی بر سرکن حالی آلمشدر .

مؤلف ایش دارالفنونک اشغال ایتدیگی جسم ساحه اراضیده
کاش مختلف فابریقلرک، آتله لیرک، لابوراتورلرک و موزه لرک
ایضاح و تریشندن صوکره برنجی کتابک دیگر فصللرنده بو
قبل مؤسسایک اوجوک، بوبوک تکمیل صنایع و بوفلرک منتسبلری
۱ — نده حاصل ایتدیگی و ایده بیله جکی تکمیل حقنده کی اساسی
ن لری شرح ایدیور .

هر نوع حرفت و صنعت، فن عالنده وجود بولان ترقی
آ — آدیم تعقیب ایتز، کوچوک بوبوک، هر تورلو صنعت حاملی
کندی ساحه سنده کی قولایقلری، آلتلرده، ماکتله لرده بایلان
دیکشکارکی اوکره نه مش اولورسه هوا ده دون برچرخ حالنده
یه محکومدر .

اداره ايله او مملكت خلقنك درجه تمدن و تكامل و سويه علم و عرفاني آرد سنده كي مناسبتلر ناصل ظاهر و واضح ايسه اصول زراعتك ده هردياره كوره ده كيشه جگني قبول ايتك لازم كلير . زراعت آلترلرندن وما كينلرندن بحث ايتديكمز صيراده بو شايان دقت و اعتبار اولان حقيقتي بر كره داها كوزمنك او كينه كيتيرمه يه مجبور و . بونك ايجوندر ، كه دها آشغي بر حال اجتماعيدن داها يوكسك بر مرتبه تمدنه كچمك ايجون آنيلاجق آديمك « انقلاب » طرزينده دكل ، بلكه بر « تكامل » شكلنده اولماسي ايجاب ايده جگني سويله مشدك : چونكه آنجاق بو يولده كي مساعي ، تكاملك ، مملكتك مادي و معنوي قابليتيرينه اوغون اولماسي دولاييسيله ، بلكه ن فائده لري ويره يله جگنه ايناييوز و هر نقطه نظره كوره مبارزه حياتنه كندينه رقيب اولان ملت لردن چوق كيريدر قلمش بر قومك باشقارلي طرفندن ، تدريجي بر تكامل و تمدن ايله اختراع ايديلن اصوللردن بر درجه يه قادار استفاده ايتش اولسا بيله بونلري تماميله كندينه مال ايده بيله جگنه احتمال ويره م يوز . تنظيمك اعلانندن بري ، بوحقيقتي تأييد ايدهن بر چوق مثالله تصادف ايده بيليرز . بز ، بومهم مسأله يي بوراده منحصرأ زراعتمز نقطه نظرندن تدقيق ايتك ايسته يوز . زراعت علمنده ده بويوك بر انقلاب ياپيلمق ايسته يلدكي ، أسكي آلات زراعيه بدل يكي بوللو قلرك و بالخاصه تراكتورلر ك ترجيحأ قوللا نيلماسنه لزوم كوسته ريلديكي شو زمانده ، بو كي خيرلي تشبثلر ك داها زياده فائده لي اولايامه سي ايجون ، بعض مهم مسأله لر حقه نه كي مطالعه لر مزي يازمق ايسته يوز . تكاملك اكمهم ساقلرندن بري ده « احتياج » در حقيقتي بر احتياجه مقارن اولمايان مساعي ، تكامل ضياعه محكومدر . او حالده اكم طبيعي و منطقي طرز حركت تكامل احتياج ايله تأليف ايتك و با محسوس اولان احتياجلره كوره اسباب تكامل آرايوب بولمقد .

تارالري سورمك و حاضر لامق ايجون بو كون تراكتورلره مملكتده بويوك بر احتياج اولدني ميدانده در . شو قادار كه بو احتياج ، حرب عموميدن صو كر املكتده زراعت عملهنك آزماسني متعاقب كسب شدت ايتش

قياس ايديله بيلك دن اوزاق و بونلر ك جمله سندن فضله اقسام و وساطتي مخوي در . في الواقع اوراده مختلف صنايع اداره سنه و تدريسنه قابيتلي استادل احضار ايديله بيلديكي كي دمير عيلك دن سود جلكه قادر لايمد حرفتلك عمل تدريسي ده ياپيله افده و مؤسسه تكميل بو اقسامه مالك بولونماقده در .

مؤلف اترك نتيجه سنده سويله ديكي كي بويله بر مؤسسه نك حياتدار اولماسنده كي سر محيطنك بتون ايجابات و احتياجله تماميله انطباق ايتمه سندن عبارتدر . ذاتاً يلكز صنايع كيميويه تجارت و تطبيقاي ايجون جوارنده كي خلقدن ۲۵۰۰۰۰۰ آلات جديده تدارك ايجونده ۴۰۰۰۰۰۰۰ فراق مقدارنده يارديم كورمه سي محيطنده نه قادر مهم بر علاقه او يانديردني اثباته كفايت ايد يوز . موسيو (اومر بوز) كتابنك نتيجه سنده ايش دارالفنونك تدريسانده بارز خصوصلري تلخيص ايتكده در :

اوراده بتون اساسات علميه و فنيه ؛ حرف و صنايع اوزونده كي تطبيقيله تدريس ايديلور و بر فكر دائماً بر ملك ياشنده بور يوز . نظريه لر انجاق استنادكاه تشكيل ايدلر . رياضيات ، فيزيك ، ميخانيك درس لري دائماً آليات ايله مزوج بولونور و بو شكل تدريس طلبه ده فكر ايجاد ايله برايكده روي و بدني مقاومت ياراتير .

بر (ايش دارالفنون) كي قيمتلي و معظم بر اثر ي بويله بر قاچ ستون ايجنده خلاصه ايتيه قيام فضله جرأتكارمقد . ذاتاً بن يلكز اونك مندرجانه تماس ايتش و اهميت حقنده بر قناعت و بر ميه چاليشش اوليورم . كتابك لسانه نقلي تربيه و تدريس تلقيا تيز اوزونده يكي بر افق اجاجا عندن شده فنييه شايان در .

بو او اثر لردن در ، كه يوكسك روحلوانسانلر كي ، معارفه سي هم مملك اربابنده محقق برسويه فرق وجوده كيتير .

ايراهيم علمي

محاضرة زراعه

۹

زراعت آلترلي وما كينلري

زراعت ايشلرينك ، اولردن بلكه ن فائده لري تأمين ايتمه سي ، بو ايشلر ك داها اول اقتصاديات زراعيه كوره تدقيق و مطالعه ايديله سنه باغلي در . علم اقتصاد زراعتنك ده بر مملكتك نفوسندن ، عمله اجر تارندن ، دمير يوللري تعرفه لرندن ، اراضي ويركيلرندن ، زراعتي تخصيص ايديلن سرمايه دن ، اعتبار زراعيدن ... صنايع و معارفه و طرز اداره يه قادر هر شيدن آز چوق علاقه دار اولديقنده شبهه يوقدر . هم هانكي بر مملكتده تأسيس ايده بيلن طرز